

ŞEHİT POLİS HAYRETTİN
ŞİŞMAN İLKOKULU

VELİ BÜLTENİ DÜRÜSTLÜK

Ayın Değeri: "Dürüstlük "

Dürüstlük Nedir ?

Dürüstlük, sözlüklerde 'ahlaki ve etik kaidelere bağlılık, sağlam ahlaki karakter, sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmamak' şeklinde tanımlanmaktadır. Dürüstlük, huzurun ve kendiyle barışık olmanın, kısacası mutluluğun bir gereğidir çünkü dürüstlük; insan onurunun ve sağlıklı toplum yapısının vazgeçilmez şartlarından, insanın kişiliğine karşı en önemli ödevlerindedir.

Dürüst Çocuklar Yetiştirmek İçin Neler Yapabiliriz?

Çocuklar 5 yaş öncesinde gerçeğe hayali karıştırırlar. Hayallerini gerçek gibi anlatabilirler. Düşüncelerini bilinçsizce, yalan olduğunun farkında olmadan ifade edebilirler. Ancak çocuğunuzun yalanı bilinçli olarak söylediğini fark ettiğinizde durum değişir. Çocuklar genellikle 5 yaşından sonra yalan söylemeyi doğru olmadığını bile bile tercih etmeye başlayabilirler. Bireysel farklılıklar bu yaş seviyesini geri veya ileri alabilir. Önemli olan çocuğun yalan söylediğinin farkında olmasıdır. Bu durumda yapılması gerekenler ilerleyen paragraflarda tek tek ele alınmaktadır.

Çocuklar Neden Dürüstlükten Ayrılır?

Başkaları tarafından takdir görmek, değer verilmek için benlik saygısı eksik çocuklar dürüstlükten ayrılabilirler. Örneğin, başarısız olduğu halde "Bugün okulda en çok yıldızı ben aldım!" diyerek apartmandaki arkadaşlarının gözünde değer kazanmayı planlayabilirler. Özellikle duygusal, başkalarının yorumuna çok önem veren çocuklarda yalan söyleme görülebilir. Gözle görülen bir gerçeği çocuklarından da duymak için zorlayan ailelerde, çocuğun cevabında dürüstlükten ayrılma gözlemlenebilir. Örneğin, çocuğunuzun yemekten sonra yemesini istediğiniz çikolatalı pastanın izlerini yemekten önce ağzının kenarında gördünüz. "Pasta yedin mi" diye sordunuz. Çocuk sizden ceza alma korkusu ile doğruyu söylemekten çekinebilir.

Beğenilmeyen ve yaptıkları çok eleştiri alan çocuklarda yalana meyil artar. Çocuklar eleştiri korkusu ile büyükleri tarafından tenkit almamak için gerçeği söylemek istemezler. Örneğin, yarışmada kendisinden birincilik bekleyen büyüklerine, dereceye giremeyince; "Okuldaki şiir okuma yarışması iptal edildi" diyerek tenkit edilmekten kurtulmaya çalışabilir.

" Acı da olsa, doğruları söyleyiniz."

HZ. MUHAMMED (SAV)

'Hiçbir miras dürüstlük kadar zengin değildir.'
William Shakespeare

✚ "Doğruyu söylersen kızmayacağım" denildiği halde gerçeği ifade ettiğinde azarlanıyorsa çocuk dürüst olma cesaretini kaybedebilir. Çocuğa gerçeği söylese kızılmayacağı ifade edildiği halde azarlanıyorsa, bir daha doğruyu söylemeye korkabilir.

✚ Ailede, çevrede, bir arkadaşının ya da büyüğünün doğru söylemediğini görmek çocuğun bu davranışı örnek almasına sebep olabilir. Örneğin, annenin evde olduğu halde "Evde yok, deyin!" şeklinde çocuklarını yönlendirmesi onlara yalanı öğretir.

✚ Cezadan kaçma, sorumluluktan kurtulmak için çocuk doğruluktan ayrılabilir. Örneğin, yaşının üstünde beklentilere girilmesi durumunda görevini yerine getiremeyince çocuk doğruluktan ayrılarak kurtuluş çareleri bulmaya çalışabilir. _

Çocuğun Dürüst Davranmadığı Anlaşıldığında Ne Yapılmalı?

➤ Gerçekten Yalan Söylediğinden Emin Olunmalı

Özellikle 5-6 yaşına kadar çocuklar hayalle gerçeği ayırt edemeyebilirler. Hayalini mi ifade ediyor yoksa yalan mı söylüyor ebeveyn ilk olarak bunu tespitte çalışmalıdır.

➤ Çocuğun Yaşamında Her Şeyin İyi Gittiğinden Emin Olunmalı

Örneğin, çocuğa kaliteli bir zaman dilimi ayrılmıyor ise hemen çözüme yönelik adımlar atılmalıdır. Ebeveyn çocuğu ile aralarında oluşan açıkları kapatmaya çalışmalıdır.

➤ Çocuğa Başarabileceği Sorumluluklar Verilmeli

Akıllı bir ebeveyn, çocuğuna kaldıramayacağı sorumluluklar yüklememelidir. Çocuğun ufak da olsa sorumluluklarını yerine getirme konusundaki gayretleri takdir edilmelidir. Örneğin, çocuktan yatağının toplanması istenildi. Önce nasıl toplayabileceği anlatılmalı. Toplarken gösterdiği gayretler tebrik edilmelidir.

➤ Cevabı Bilinen Sorular Sorulmamalı

Çocuğun hatalı bir davranış sergilediğini fark eden ebeveyn, gerçeği bir de ondan duymaya çalışmamalıdır. "Sen yoksa pasta mı yedin?" demek yerine, yaklaşımınız şu şekilde olabilir: "Yemekten önce pasta yemeni istemediğimi söylemiştim. Yemekten önce pasta yemiş olman iştahını kapatıyor ve bu durum gelişimini engelliyor. Ben sağlıklı olmayacağından dolayı üzülüyorum!" Çocuğun doğru söylemediği bilindiği halde, bir şey yok gibi de davranılmamalıdır. Yalana teşvik edici sorular da sorulmamalıdır. Örneğin, çocuğunuz yeni aldığınız bebeğini kırmış. Ertesi gün koltuk arkasında buldunuz. "Bebeğin nerede?" veya "Bebeğinle neden oynamıyorsun?" gibi sorular sorarsanız bu durumda çocuk "Bilmiyorum!" veya "Artık oynamak istemiyorum" gibi cevaplar vererek dürüst davranmamaya başlar. Hâlbuki bu soruların cevaplarını biliyorsunuz.

"Bir insanda 3 şey arayın.
Zeka, kalp ve dürüstlük.
Eğer sonuncusu yoksa,
ilk ikisiyle de uğraşmayın."

Warren Buffett

Ebeveyn bu tür durumlarla karşılaştığında;

- 1) Cevabını bildiği soruları sormamalı!
- 2) "Bebeğini koltuk arkasında buldum. Kolu kırılmıştı. Yazık, hem çok güzeldi hem de kıymetli bir bebektir." Şeklinde bir ifade ile çocuğa yardımcı olunmalı. Çünkü korku, yalana kapı aralar.
- 3) "Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" şeklinde soru yönelterek çözümü çocuğun bulmasına zemin hazırlanmalı.
- 4) Neden böyle bir davranışı sergilediğinin temel sebepleri araştırılmalı. Örneğin, arkadaşının oyuncağından kendisinde olmamasına içerlenmiş olabilir.

Dürüstlük Hakkında Konuşulmak İçin Sakin Ortamlar Tercih Edilmeli

Çocukla, dürüstlüğün önemi hakkında sakin bir ortamda konuşulmalı. Asla olay anında yalanın zararlarından bahsedip, nasihatler verilmemeli. Hiç kimse sinirli olduğu anda ya da mahcup edildiğinde öneri kabul etmek istemez. Sakin zamanlarda yapılan sohbet, sadece karşılıklı konuşma şeklinde anlaşılmalıdır. Hikâye anlatma, kukla oynatma vs. bu amaçla kullanılabilir.

Şaka da Olsa Yalan Söylememeli

Çocuklar 2-6 yaş arası dönemde bir yalan söyleyip daha sonra "Şaka yaptım!" diyebiliyorlar. Bunu bazen çevrelerinden öğreniyorlar, bazen de şaka ile yalanı karıştırıyorlar. Bu durumda; "Şaka da olsa hep doğru söylüyoruz!" diyerek kuralımız hatırlatılmalı. Ayrıca ebeveynler de şakalarını doğru sözlülük çerçevesinde dile getirmelidirler. Örneğin, çocuğunuzu severken "İki kulaklı seni!" demeniz, hem onun için farklı bir sevgiyi alma şeklidir hem de gerçeğin ta kendisidir.

Çocuğunuzun Kendi Kimliğinin Oluşumuna Destek Verilmeli

Çocuğa; "Farklı düşünmek hata olmaz! Herkesin zevkleri birbirinden farklı olabilir!" denilmelidir. Bunu desteklemek için oynanan oyunlarda, yaşam içinde yapılan tercihlerde farklılıkların olduğunu görmek çocuk için hem zevkli hem de kalıcı bir egzersiz olacaktır.

Kısacası, çocuğa doğruluktan ayrılmaması için verilecek en etkili mesaj:

"Başkalarına yalan söylemeye ihtiyacının olmadığını öğretmesidir."

Şehit Polis Hayrettin Şişman İlkokulu Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi

- Bu ve bunun gibi eğitim içeriklerine okulumuzun sitesini ziyaret ederek ulaşabilirsiniz.
- Okulumuzun web sitesi: <https://sphsilkokul.meb.k12.tr/>